

ПРОБЛЕМИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ВИРОБІВ ІЗ ШКІРИ

Рой В.П.

*Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України
expolt@gmail.com*

Успішний бізнес в торгівлі можливий при розробці та постачанні на споживчий ринок оптимального асортименту товарів, тобто такого асортименту товарів, який би найбільш повно відповідав вимогам споживання і забезпечував успішну діяльність підприємств торгівлі. Для задоволення попиту українських споживачів в торгівельну мережу повинна постачатися продукція з відповідним комплексом споживних властивостей, що відповідали б сучасним вимогам.

Особливу групу товарів, що використовуються в повсякденному житті людини становлять вироби із шкіри. Так, наприклад з підвищенням споживчих вимог до якості виробів із шкіри виробники шкіряної галузі промисловості впроваджують у своє виробництво нові матеріали та ресурсозберігаючі технології. При цьому, розширення випуску натуральних шкір за інноваційними технологіями створює нові перспективи для виробництва шкіряних виробів із покращеними гігієнічними та експлуатаційними властивостями. Розширення асортименту виробів із шкіри відбувається не лише за рахунок вітчизняного виробника, але й за надходження значних обсягів товарів іноземного виробництва, серед яких наявні непоодинокі випадки контрабандної та контрафактної продукції, товарів невідомих торговельних марок, Така ситуація на ринку, а особливо збільшення частки імпорту, спонукає підприємців знижувати ризики можливих збитків залученням до оцінки основних характеристик товарів спеціалістів-експертів. На сьогодні експертиза є одним із найефективніших механізмів захисту вітчизняних споживачів. Тому правильна організація процедури експертних досліджень виробів із шкіри є нагальним питанням.

Крім того, з поступовим виходом вітчизняного виробника на європейський ринок та в умовах переорієнтації на європейські стандарти та норми виникає необхідність розроблення та впровадження нових підходів до організації експертної діяльності, і зокрема товарознавчої експертизи. Не применшуючи вагомості наявних наукових досліджень, необхідно зазначити,

що галузева специфіка, яка притаманна товарознавчій експертизі та процеси гармонізації технічних норм у Європейському союзі не повною мірою враховані в наукових працях із питань товарознавчої експертизи виробів із шкіри, недостатньо адаптовані в експертній практиці та не відображені в освітніх програмах підготовки майбутніх експертів.

Виконання товарознавчих експертиз та експертних досліджень не можливе без застосування відповідних методик, які регламентують порядок організації та оформлення її результатів. При цьому, під терміном методика можна розуміти детально регламентований алгоритм вирішення експертного завдання, який повинен складатися з послідовних практичних операцій, які спрямовані на пізнання властивостей та зв'язків досліджуваних об'єктів та при цьому передбачають застосування відповідної системи засобів, методів та правил при виконанні експертного дослідження.

При цьому, методика товарознавчої експертизи виробів із шкіри, що застосовується в експертній діяльності повинна складатися із послідовного переліку дії (алгоритму) із зазначенням методів і засобів пізнання та послідовності їх застосування. При цьому, методика експертизи повинна бути орієнтована не на дослідження об'єктів експертизи, а на вирішення конкретного експертного завдання, оскільки саме від завдання залежить суть дослідження, тому що той самий об'єкт може бути предметом різних методик.

Товарознавча експертиза виробів із шкіри, залежно від поставленого завдання, може передбачати використання як загальної методики експертизи, так і застосування окремих методик дослідження. При цьому, достовірність та обґрунтованість експертного висновку буде залежати від: правильного вибору та доцільності застосування тієї чи іншої методики у конкретній експертній ситуації; дотримання умов її застосування; оцінки результатів застосування певної методики чи поєднання кількох методик; фіксації процесу та результатів застосування методики у висновку.

Необхідність удосконалення методики проведення експертизи взуття вітчизняного та зарубіжного виробництва полягає в наступному: застаріла база нормативних документів; неузгодженість основних термінів та понять в нормативних документах та чинних нормативно-правових актах; відсутність характеристики дефектів виробів зі шкіри, які можуть утворюватися за рахунок застосування інноваційних матеріалів та технологій; застарілість вимірювальної техніки, і як результат ефективність методів досліджень; необґрунтованість застосування відсотка втрати якості виробів із шкіри; відсутність можливості апробації методики; конкуренція та неузгодженість методик по одному об'єкту розроблених різними експертними організаціями.

У всіх цих випадках існує необхідність у доопрацюванні та вдосконаленні методики проведення товарознавчої експертизи виробів зі шкіри. На нашу думку, для одержання обґрунтованого висновку експерта методика проведення товарознавчої експертизи виробів зі шкіри повинна включати такі основні елементи: посилання на чинні нормативно-правові акти та нормативні документи; основні терміни, поняття, позначення та скорочення; зазначення типових для конкретного виду експертизи об'єктів, при цьому зазвичай посилання на об'єкт дослідження зазначається в назві методики; посилання на методи та засоби дослідження; послідовність застосування конкретних методів та засобів; опис процедури ідентифікації об'єктів експертизи; опис можливих результатів застосування методів і засобів та характеристика цих результатів в аспекті експертного завдання; послідовність оформлення результатів проведеного експертного дослідження.

Під час розробки методик, необхідно використовувати лише чинні нормативні документи та нормативно-правові акти, так як вони безпосередньо можуть впливати на висновок експерт, який має бути сформульованим на основі принципів кваліфікованості, визначеності, допустимості.

Принцип кваліфікованості означає, що експерт може складати лише ті висновки, для формулювання яких необхідна висока кваліфікація та відповідні знання. Питання, що не потребують таких знань та можуть бути вирішені на основі досвіду, не повинні ставитися перед експертом й вирішуватися ним.

Відповідно до принципу визначеності недопустимі невизначені, двозначні висновки, які допускають різне тлумачення (наприклад, висновки про ідентичність та аналогічність об'єктів дослідження без зазначення конкретних ознак, що співпадають).

Згідно з принципом допустимості у процесі доказування можуть бути використані тільки ті висновки експерта, які вимагають для своєї інтерпретації спеціальних знань та являються допустимими для свідків, суддів та інших осіб. Не відповідають даному принципу, наприклад, висновки із застосуванням специфічної термінології, оскільки судді не маючи спеціальних знань не в змозі оцінити доказовість такого висновку. Експерт повинен свої заключення формулювати на такому рівні, щоб вони були загальнодоступними та зрозумілими.

Правильний підхід до доопрацювання та вдосконалення методики проведення товарознавчої експертизи виробів зі шкіри можливий лише за рахунок взаємодії між практиками різних організацій та можливістю її апробації в практичній діяльності.